

Försvarshögskolan

Självständigt arbete (30 hp)

Författare		Program/Kurs
Theresia Åhström		HOP SA 2025
Handledare		
Priscyll Anctil Avoine		Antal ord: 9981
		Kurskod
		2UK023
Narrativ beväpnat Strategisk kommunikation ur ett nytt perspektiv		
ABSTRACT: <p>The will to influence the cognitive domain of humans has always been a part of war. The technological development within communication and information has expanded the means and ways to do so. This thesis explores how the use of narrative in strategic communication can function as a weapon in the perspective of cognitive warfare. Using narrative analysis, key elements of Israels narrative on the war in Gaza is identified on platform X. The components are then analyzed from a cognitive perspective to find which elements can affect human cognition. The findings show that the narratives contain elements capable of shaping how reality is understood. The research contributes to the theoretical discussion on how communication can act as tool to influence human cognition that can be applicable to other conflicts. It offers insights on how cognitive elements can be used as a part of military strategy to legitimize violence.</p>		
Nyckelord: Kognitiv krigföring, strategisk kommunikation, narrativ, kriget i Gaza, mänsklig kognition, narrativanalys		

Innehåll

1. INLEDNING	3
1.1 FORSKNINGSOVERSIKT	5
1.2 VETENSKAPLIGT BIDRAG OCH FORSKNINGSLUCKA	8
2. TEORETISKT RAMVERK – NARRATIV SOM KOGNITIVT VAPEN	9
2.1 KOGNITIV KRIGFÖRING SOM TEORI	9
2.2 NARRATIVETS MENING OCH FUNKTION	10
2.3 NARRATIVET SOM KOGNITIVT VAPEN	11
3. NARRATIV SOM METOD	13
3.1 STUDIENS GRUNDLÄGGANDE ANTAGANDEN	13
3.2 ANALYTISKA RAMVERK	13
3.2.1 ANALYSPROCESS OCH ANALYSVERKTYG	14
3.3 DATAINSAMLING OCH EMPIRISKT MATERIAL	16
3.4 REFLEXIVITET OCH ETISKA ÖVERVÄGANDEN	17
3.5 METODDISKUSSION	18
4. RESULTAT OCH ANALYS	19
4.1 SAMMANFATTNING AV ANALYSPROCESSENS RESULTAT	19
4.1.1 <i>ISRAEL DEN GODA STATEN I MELLANÖSTERN, FÖR ETT EXISTENTIELLT KRIG MOT ONDSKAN</i>	19
4.1.2 <i>DEN TROVÄRDIGA, MORALISKA OCH RÄTTFÄRDIGA BESKYDDAREN AV CIVILBEFOLKNINGEN</i>	23
5. AVSLUTNING	28
5.1 SAMMANFATTANDE RESULTAT	28
5.2 SLUTSATSER	30
5.3 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	30
6. LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	32

1. Inledning

Krig i sin essens är en viljehandling, ett försök att påtvinga sin vilja på någon annan och förändra verkligheten i vilken vi lever i. I det avseendet har alltid krig genom historien innehållit försök att påverka människans kognitiva system och den teknologiska utvecklingen inom kommunikation och information har den kognitiva påverkan kommit att få en alltmer central roll.

Kognitiv krigföring är ett av de senaste modeorden inom såväl den krigsvetenskapliga som den militära diskursen där formen av krigföring fortfarande befinner sig på en konceptuell nivå. Nato definierar kognitiv krigföring som ”... the activities conducted in synchronization with other instruments of power, to affect attitudes and behaviours by influencing, protecting, and/or disrupting individual and groups cognitions to gain an advantage.” (NATO 2023). Definitionen inom de vetenskapliga artiklarna varierar från aktiviteter för att kontrollera mentala tillstånd och beteenden (Hung och Hung 2022:1) till aktiviteter som syftar till att antingen åstadkomma fysisk och/eller psykologiska skada samt skada institutionella processer och syften (Miller 2023:46). Kärnan i dimensionens utveckling ligger i hur vi betraktar det mänskliga medvetandet som en del av dagens slagfält där kognitiva aktiviteter kan genomföras både under och över tröskeln av krig. Genom att betrakta det mänskliga medvetandet som en del av slagfältet skapas också utrymme för att ur perspektivet kognitiv krigföring studera nyttjandet av narrativ inom strategisk kommunikation.

Narrativets funktion är skapandet av mening historiskt, i nutid och i framtiden (Esaiasson 2017:220). Genom dess meningsbärande struktur formar det den mänskliga förståelsen av verkligheten och som en del av det också vad som kan anses vara möjligt och inte. Användandet av narrativ inom kommunikation återfinns inom forskningen både vad avser strategisk kommunikation och informationskrigföring (Ringsmose och Børgesen 2011; Splidsboel Hansen 2021; Vyklický och Divišová 2021). Nyttjande av narrativet inom strategisk kommunikation och informationskrigföring ska inte betraktas som kognitiv krigföring i sig. Narrativets påverkan ska snarare ses som en pusselbit som kombineras tillsammans med andra former av maktinstrument för att uppnå kognitiva effekter på en målgrupp. Genom att studera nyttjandet av narrativ ur ett kognitivt perspektiv kan vi förstå hur aktörer aktivt formar vår verklighetsuppfattning och därigenom skapas ett kritiskt förhållningssätt till påverkansförsök.

HOP SA 2025

Narrativets roll i den israeliska kommunikationen om konflikten och kriget mot Hamas är central för att forma opinion, legitimera och misskreditera motparten. I mellanöstern har det sedan staten Israels grundande år 1948 funnits ett tydligt ”vi och dem” mellan Israel och kringliggande arabstater (Plištilová och Lizcová 2025:5). Området har sedan Israels grundandes utgjort en av världens mest svårlösta konflikter där Israel flertalet gånger har befunnit sig i krig med sina grannländer (Utrikespolitiska institutet 2025). 7 oktober 2023 invaderade Hamas södra Israel. Detta besvarades med ett krig i Gaza för att eliminera Hamas.

Utifrån den pågående akademiska och militära diskursen i en alltmer framväxande dimension inom krigföring lämnas utrymme för att med ett nytt perspektiv studera strategisk kommunikation genom narrativ. Forskningsfrågan blir följaktligen:

Hur används det israeliska narrativet på strategisk nivå för att forma människors uppfattning om kriget i Gaza via sociala medier?

Syftet med studien är att undersöka vilka kognitiva element som den strategiska kommunikationen genom narrativ innehåller på plattformen X (f.d. Twitter), och hur dessa kan förstås som en del av kognitiv krigföring. Genom att analysera hur det israeliska narrativet konstruerar mening om kriget avser studien bidra med teoretisk förståelse för hur struktur och formuleringar begränsar och möjliggör människors verklighetsuppfattning.

1.1 Forskningsöversikt

Forskningsöversikten sammanfattar forskningsläget avseende aktörers påverkan genom kommunikation med fokus på kognitiv krigföring och strategisk kommunikation. Kapitlet inleds med informationskrigföring i syfte att beskriva hur den kognitiva krigföringen vuxit fram genom teknologisk utveckling inom information och kommunikation.

Informationskrigföring

Viljan att påverka människor kognitivt genom krigföring är ingen ny företeelse. Forskningen inom informationskrigföring har kommit att fokuseras mot hur aktörer nyttjar desinformation, propaganda och även artificiell intelligens (AI) för att psykiskt påverka stater genom att missleda och förvirra (Fridman 2020; Golovchenko, Hartmann, och Adler-Nissen 2018; Hameleers 2024). I takt med den teknologiska utvecklingen har formerna för informationskrig blivit alltmer sofistikerade och koordinerade genom teknologiska hjälpmedel (Hunter m.fl. 2024; Vuletić och Stanojević 2022).

Informationskrigföringens syfte är att uppnå informationsöverlägsenhet gentemot motståndaren och genom det påverka motståndaren i en, för dig, gynnsam riktning (Golovchenko m.fl. 2018; Hunter m.fl. 2024; Vuletić och Stanojević 2022). Informationskrigföringens icke-kinetiska möjligheter påvisar hur gränsdragningen mellan fred och krig blir alltmer diffus då medel och metoder möjliggör åtgärder som ligger under tröskeln av krig. Forskningsfältet speglar snarare informationskriget som något konstant pågående, främst mellan Väst, EU, USA och Ryssland, än som enskilda attacker eller distinkta krig (Baumann 2020; Fridman 2020; Sohl 2022).

Vuletić & Stanojević (2022) och Hutchinson (2021) anser att informationsmiljön omfattas av en fysisk, en kognitiv och en informationsdel där miljön utgör en subjektiv verklighet utifrån den mänskliga kontexten. Viljan att påverka människan kognitivt är inget nytt fenomen, den teknologiska utvecklingen har skapat fler möjligheter för aktörer att verka under tröskeln av krig i en konstant pågående kamp mellan olika intressen. Det är i den kontexten som den kognitiva dimensionen växer sig allt större och får en mer central roll.

Kognitiv krigföring

I takt med att kognitiv krigföring som begrepp och dimension växer fram blir också gränsdragningen mellan fred och krig mer och mer diffus (Hung och Hung 2022; Hutchinson 2022; NATO 2023). Likt informationskrigföring finns det en inneboende icke-kinetisk karaktär i

HOP SA 2025

dimensionen även om kinetiska verktyg inte utesluts (Deppe och Schaal 2024; Hung och Hung 2022; Miller 2023). Hung och Hung (2022:1) utgår från att kognitiv krigföring är aktiviteter som syftar till att utöva kognitiv kontroll över en tänkt målgrupp oavsett var i konfliktnivån motparterna befinner sig. I studien analyserar de hur Kina genom rädsla, religion, manipulation och desinformation försöker påverka den taiwanesiska befolkningens uppfattning om Kina. Miller (2023:2) hävdar å sin sida att krigföringen syftar till att åstadkomma psykisk och/eller fysisk skada samt institutionell skada genom att undergräva förtroende och processer. Deppe och Schaal (2024:2) utgår från Natos definition där kognitiv krigföring är en kombination av traditionella och nya teknologier för att uppnå kognitiva effekter över eller under tröskeln av krig. Definitionsmässigt spretar forskningsfältet vad gäller begreppet kognitiv krigföring. Samtidigt möjliggör teknologiska framsteg nya medel och metoder för en angripare att lägga sig såväl över som under tröskel av krig.

De medel som framför allt identifieras inom kognitiv krigföring är nyttjandet av sociala medier, traditionell massmedia, digital media, internet och syntetisk media (Deppe och Schaal 2024; Hung och Hung 2022; Splidsboel Hansen 2021). Metoderna omfattar bland annat manipulation, förstärkning och tystnader genom narrativ, desinformation och emotionella triggers (Deppe och Schaal 2024; Hung och Hung 2022; Splidsboel Hansen 2021). Deppe och Schaal (2024:6) beskriver "*beväpnade identiteter*" och "*beväpnade narrativ*" som delar av verktygen som kan nyttjas för att påverka behovet av kulturell, nationell och social tillhörighet. Angriparen försöker förändra dessa genom manipulation, misskreditering och alternativa narrativ i linje med egna målsättningar (Deppe och Schaal 2024:6). Det är tydligt hur de teknologiska framstegen har möjliggjort en ny verktygslåda för aktörer som genomför aktiviteter inom den kognitiva dimensionen. Där sociala medier och nyttjande av narrativ återfinns som en del av de medel och metoder som är gripbara.

Genom medel och metoder fokuseras krigföringen mot det mänskliga medvetandet i syfte att forma perception, beteenden och beslut hos målgruppen i kombination med andra maktinstrument (Deppe och Schaal 2024; Hung och Hung 2022; Hutchinson 2022; Splidsboel Hansen 2021). Människans tankar och medvetande utgör slagfältet vilket återigen speglas i dimensionens icke-kinetiska karaktär. Splidsboel Hansen (2021:189) menar att det är detta som gör att benägenheten att nyttjandet av den kognitiva domänen kan kopplas till aktörers strategiska kultur. Detta resonemang stöds av Millers (2023:3–4) analys där aktörer som genomför hemliga

HOP SA 2025

operationer utanför den direkta krigsskådeplatsen har närmare till att nyttja det kognitiva slagfältet för att påverka motståndaren. I sammanhanget är det inte konventionella styrkor eller politiska ledare som utgör målgruppen för påverkan utan det är individen och hela populationens uppfattning som påverkas. Parallellt återfinns en form av strategisk logik som sträcker sig bortom de teknologiska möjligheterna som talar för vilka aktörer som är benägna att nyttja dimensionen.

Strategisk kommunikation och narrativ

Den kognitiva krigföringens icke-kinetiska karaktär utgör en naturlig koppling till olika former av *soft power*. I den politiska, militära och akademiska debatten har former av *soft power* fått större uppmärksamhet i takt med insikten om dess centrala funktion för nationell och internationell säkerhet (Hunter m.fl. 2024; Hutchinson 2021; Sohl 2022; Vuletić och Stanojević 2022). Den teknologiska utvecklingen har gjort information central i dagens samhälle och i takt med det har också nyttjande av språket fått en större betydelse.

Den strategiska kommunikationen utgör en viktig del av aktörers globala relationer i dagens informationssamhälle, ett kostnadseffektivt *soft power* vapen (Hallahan m.fl. 2007; Zerfass m.fl. 2018). Med strategisk kommunikation avses kommunikation som avsiktligt nyttjas i ett målorienterat syfte (Hallahan m.fl. 2007; Vyklický och Divišová 2021; Zerfass m.fl. 2018). Strategisk kommunikation är således inte slumpmässig eller avsiktslös vilket likt Hallahan m.fl (2007) gör att kommunikationen samordnas med övriga instrument för att uppnå politiska mål. Således kan kommunikation på strategisk nivå både definieras som strategisk och inte, den kan vara avsiktslös och slumpmässig eller enbart innehålla information så som under COVID-19 pandemin.

Vyklický & Divišová (2021) undersöker i sin studie hur nyttjande av narrativ i sin strategiska kommunikation påverkar den inhemska opinionens stöd för internationella insatser. Strategisk kommunikation avser påverka människors kognitiva system i avsiktlig riktning vilket utgör kopplingen till kognitiv krigföring i kombination med att gränsen mellan krig och fred blir mer alltmer oklar (Finlayson och Corman 2013; Holmqvist 2013). Även om stormakter så som USA, Ryssland och Kina utgör merparten av forskningsfokuset återfinns också Israels nyttjande av avsiktlig kommunikation.

HOP SA 2025

Moreno-Mercado & Calatrava-García (2023) analyserar hur Israels militär (IDF) nyttjar plattformen X för strategisk kommunikation och informationspåverkansoperationer under konflikten med Palestina 2021. Studien visar hur IDF nyttjar en ”organiserad övertalningsoperation” via sociala medier med målet att öka förtroendet för Israel som aktör på den globala scenen (Moreno-Mercado och Calatrava-García 2023:294). I Israels direkta närområde är det vanligt då sociala medier är ett välutnyttjat påverkans- och informationskanal (Byman 2021; Shirazi 2013). Forskning om kriget i Gaza efter 7 oktober 2023 visar även hur Israel nyttjar retoriska strategier för att legitimera eget agerande samtidigt som motparten symboliseras som nazister och antisemiter (Fassin 2024; Samudzi 2024).

Forskningsöversikten visar hur den kognitiva dimensionen varit en del av informationskrigföringen och hur den vuxit sig allt större genom den teknologiska utvecklingen. Definitionsmässigt finns det ingen tydlig samstämmighet inom forskningsfältet även om syftet, att påverka människors medvetande är tydligt.

1.2 Vetenskapligt bidrag och forskningslucka

Forskningsöversikten visar ett alltmer centralt framväxande område inom krigföring i avsiktlig påverkan av människors kognitiva system genom samordning av maktinstrument där kommunikation är en nyckelfaktor. Kognitiv krigföring är ett relativt ungt ämne i den meningen att samstämmigheten avseende begrepp, medel, metoder och förhållande till övriga dimensioner varierar i forskningsfältet. Dess tydliga tvärvetenskaplighet gör området mer komplext tillsammans med gränsdragningen mellan vad som är positiv påverkan och vad som är krigföring. Inom diskursen i såväl vetenskapen som det militära samt närheten i tid för kriget mellan Israel och Hamas ämnar studien bidra till forskningsluckan om hur kommunikation kan betraktas som ett vapen genom narrativ. Studiens främsta bidrag är till debatten om hur vi kan betrakta beväpning av kommunikation genom narrativ och om det kan anses vara kognitiv krigföring eller ej.

2. Teoretiskt ramverk – narrativ som kognitivt vapen

I studien utgör narrativ både teori och metod. Narrativ som en del av den kognitiva krigföringen ur ett teoretiskt perspektiv avser hur människan påverkas av narrativ och vilka effekter det kan ha på den subjektiva verkligheten hos människan. Kapitlet inleds med en redogörelse över definitionen av kognitiv krigföring. Därefter redogörs för narrativets mening och funktion. Kapitlet avslutas med en syntetisering av narrativet ur ett kognitivt perspektiv i vilken empirin analyseras.

2.1 Kognitiv krigföring som teori

Definitionen av kognitiv krigföring i studien utgörs av *användandet av medel och metoder för att påverka den mänskliga kognitionen i syfte att forma beteenden, perceptioner, beslut och världsuppfattning*. Studiens definitionen vilar på Deppe & Schaal (2024) och Hung och Hung (2022) där olika maktinstrument och former av stimuli kombineras för att uppnå kognitiva effekter hos den avsedda målgruppen.

Fortsatt bygger studien på antagandet om att det kognitiva kriget inte nödvändigtvis utkämpas mot en, för staten, yttre motståndare så som motståndare traditionellt betraktas. Dagens digitala informationsmiljö bör i stället betraktas i en global plattformdriven kontext där både kommersiella- och statsaktörer har möjlighet att påverka individer och populationer (Deppe och Schaal 2024; Hutchinson 2022; Splidsboel Hansen 2021). Det är i den kontexten som gränsen mellan inre och yttre hot blir diffus i linje med gränsdragningen med vad som anses vara krig och inte. I liberala demokratier där populistiska krafter växer sig allt starkare är det relevant att betrakta motståndaren, den inhemska och globala publiken som möjliga målgrupper för strategisk kommunikation. Målgruppen utgör i den meningen fokuset för den kognitiva påverkan men begränsas inte till att påverka enbart dem. Formerna för krigföring begränsas inte heller till det vi uppfattar vara en, enligt internationell rätt, regelrätt fiende. Målgruppen för kognitiv krigföring kan utgöras av individer, grupper och hela samhällen vilket också är bortom det vi betraktar som militärt legitima mål (Deppe och Schaal 2024; Hutchinson 2022; Miller 2023).

Definitionsmässigt gör dimensionens komplexa och tvärvetenskapliga natur möjlighet till både kinetiska och icke-kinetiska verkan för att splittra samhällen, enighet och konkurrerande narrativ vilket i förlängningen påverkar individers och samhällens motståndskraft (Deppe och Schaal 2024; Miller 2023). Sociala medieplattformar, massmedia, nyttjande av botnätverk, big data

HOP SA 2025

och AI är därför att betrakta som möjliga medel att nyttja i kombination med andra för att uppnå kognitiva effekter (Deppe och Schaal 2024; Hung och Hung 2022; Miller 2023; Splidsboel Hansen 2021). I detta avseende skiljer sig kognitiv krigsföring mot övriga former av krigsföring både över och under tröskel av krig, där avsiktlig kognitiv påverkan av målgruppen är målet genom att kombinera olika maktinstrument.

2.2 Narrativets mening och funktion

I studien förstås inte enbart narrativ utifrån den traditionella meningen som olika former av berättelser utan i stället som meningsbärande strukturer som formar mänsklig förståelse. Narrativ förklarar verkligheten utifrån en aktörs målsättningar och skapar därigenom kognitiva och kulturella ramar för hur verkligheten uppfattas (Spencer 2016:36). Narrativ är utvalda, strukturerade tolkningar av verkligheten som både beskriver vad som händer och vad det innebär. Utifrån det förstås narrativ som förklaringsmodeller för livet via struktur och syfte genom att beskriva historien, nuet och framtiden (Esaïasson 2017; McAdams och McLean 2013).

I en politisk kontext beskriver Van Hulst (2012:300) hur narrativ utgör ett planeringsverktyg för aktörer genom att tolka och rama in komplexa situationer till en förenklad berättelse. Genom sammanhängande berättelser som innehåller en början, karaktärer, förklaringar och lösningar reduceras komplexiteten och människan styrs därigenom mot förvalda tolkningar. Människan som en social varelse behöver verktyg för att förstå sin omvärld samtidigt som det finns rationella, logiska och kognitiva begränsningar i vårt tänkande (Kahneman 2017:27–30). Narrativ genom kommunikation kan följaktligen förklaras som en karta där färdvägen för människan redan är utritad och tilltalar således både vår perception och vårt agerande. Forskning visar att människor vars narrativ innehåller motgångar och lidande men också återhämtning och framgång mår psykologiskt bättre än andra (McAdams och McLean 2013) samtidigt som det inkluderar normer och värderingar (Homolar och Turner 2024). Nationell historia, etnicitet, religion och politik formar levnadssätt men även hur de kan förändras (McAdams och McLean 2013).

I en säkerhetspolitisk kontext kan narrativ nyttjas för att legitimera beslut och handlande men det kan också styra hur vi uppfattar hot och vilka känslor som kopplas till hotet (Homolar 2022; Ringsmose och Børgeesen 2011). Säkerhetspolitiska narrativ ska inte betraktas som neutrala verklighetsskildringar av händelser eller förlopp utan som ett redskap för att organisera och strukturera verkligheten. I det kognitiva avseendet blir narrativ i denna meningen tilltalande på individnivå då det skapar ordning av kaos och komplexitet samtidigt som det ger oss verktyg

HOP SA 2025

och mening i vägen framåt (Homolar 2022:327). Genom att inkludera moraliskt laddade distinktioner mellan rätt och fel, vi och dem i nyttjandet av ett hjälte-skurk narrativ visar forskningen på hur publiken inte bara erbjuds mening och syfte i komplexa situationer utan också investerar emotionellt i berättelser om framgång och nederlag (Homolar 2022:335).

I en kognitiv kontext är narrativet aldrig neutralt utan ses som ett operativt verktyg för att påverka och styra individer, grupper och samhällen. När aktörer nyttjar sociala medier så som X för att sprida sitt narrativ skapas också möjlighet för räckvidd bortom tänkta målgrupper, kontroll över de repetitiva delarna av narrativet samtidigt som det möjliggör en hög spridningshastighet. Den teknologiska utvecklingen inom kommunikation och information har gjort sociala medier så som X till en del av det befintliga kognitiva slagfältet.

2.3 Narrativet som kognitivt vapen

Studien utgår från att den strategiska kommunikationen genom narrativ är medvetet konstruerad för att påverka människor. Aktörens övergripande målsättning antas vara att styra målgruppens kognitiva utfallsrum. Narrativet tvingar inte fram handling utan styr uppfattningen om vad som är möjligt och inte genom konstruerade ramar. Studien utgår från tre element genom vilka narrativet har beväpnats för kognitiv påverkan.

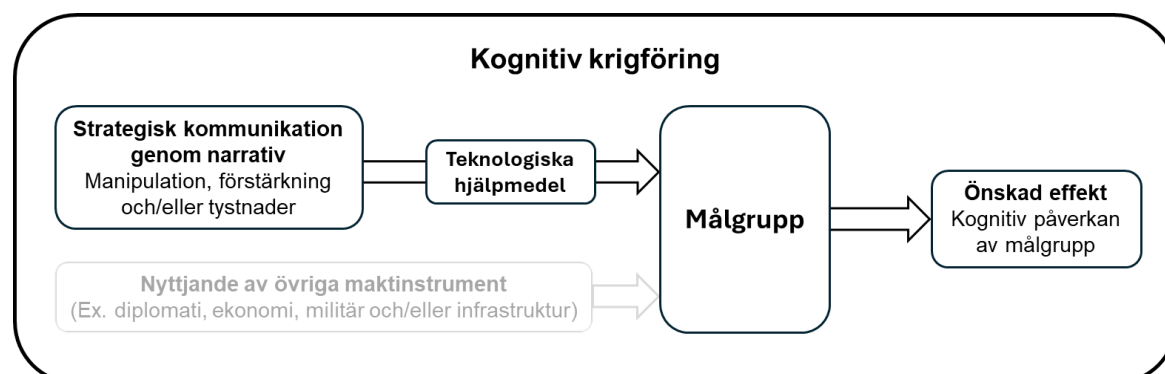
Element	Operativt syfte
Manipulation	Narrativet skapar tolkningsramar för verkligheten för att styra det kognitiva utfallsrummet. Detta sker genom exempelvis selektiva beskrivningar, presentation av fakta eller emotionell framing.
Förstärkning	Narrativet förstärker redan befintliga kognitiva bias som identitet, rädsla eller moralisk kategorisering.
Tystnader	Vad som inte sägs i narrativet är medvetet utelämnat. Detta sker genom exempelvis utelämnade av händelser, offer eller motiv. Det kognitiva utfallsrummet styrs genom exkluderandet av utvalda delar som ej stödjer målsättningen med det egna narrativet.

Tabell 1. Element i strategisk kommunikation för att styra mänsklig kognition baserat på Deppe och Schaal (2024) samt Hung och Hung (2022) skapat av författaren.

Genom den teoretiska linsen av de kognitiva elementen möjliggör studien en analys av hur narrativ konstrueras för att kognitivt påverka människors perception. Den teoretiska syntesen utgörs av selektiva val av information i narrativet, emotionell framing (rädsla, ilska, hopp etc.), kognitiva bias och utelämnande av information som skapar förutsättningar för kognitiv påverkan (Deppe och Schaal 2024; Homolar 2022; Hung och Hung 2022). Narrativet som krigföring

HOP SA 2025

står inte ensamt utan ska betraktas som ett element i en övergripande verkansstruktur där olika maktinstrument kombineras för att uppnå önskade effekter.

Figur 1. Teoretiskt ramverk utgående från Deppe och Schaal (2024) samt Hung och Hung (2022) skapat av författaren.

3. Narrativ som metod

I kapitlets inledning redogörs för vad den metodologiska ansatsen som en kvalitativ textanalys genom narrativanalys, innebär för studien. Därefter presenteras det analytiska ramverket i vilken analysverktyget har sin utgångspunkt, analysprocessen och analysverktygen. Kapitlet avslutas med datainsamling och val av material samt en reflektion kring reflexivitet, etiska överväganden och metoddiskussion.

3.1 Studiens grundläggande antaganden

För att kunna lämna bidraget och undersöka hur narrativ kan anses vara en del av kognitiv krigföring och en del av verkansstrukturen har studien ett interpretivistiskt utgångsläge. Människan och den sociala konstruktionen av verkligheten utgör grunden. Studien genomförs som en narrativanalys genom kvalitativ textanalys. Narrativanalys möjliggör synliggörandet av underliggande meningar och lämpar sig väl i polariserade studier (Van Hulst m.fl. 2024:1–2). Studien bygger på ett antagande om den medvetna konstruktionen av narrativ för att legitimera och styra politiska beslut såväl som människors uppfattning om verkligheten. Genom aktörers avsiktliga konstruktion av narrativ i kommunikation via sociala medier blir dagens informationssamhälle en del av slagfältet.

3.2 Analytiska ramverk

Det analytiska ramverket består av två delar, dels baserat på Foss (2018) och Spencers (2016) teorier om nyttjande av narrativ och dess syfte och dels av det teoretiska ramverket för studien där manipulation, förstärkningar och tystnader analyseras i narrativet. Den första delen syftar till att skapa förståelse för narrativets struktur och funktion genom uppbyggnad, retoriska strategier, emotionella och kulturella element. I den andra delen appliceras studiens teoretiska ramverk för att fokusera analysen mot narrativets kognitiva element genom manipulation, förstärkning och tystnader.

Syftet med narrativanalysen är att undersöka på vilka sätt människan uppfattar världen med utgångspunkten att narrativ nyttjas för att göra något, det Foss (2018:322, 326) benämner som ”ett retoriskt arbete”. Studiens analytiska verktyg utgår från Foss (2018:320–21) narrativteori där alla narrativ består av fyra grundelement vilka är förutsättningar för dess existens. (1) Ett narrativ utgörs av händelser där något förändras, händelsen i sig kan vara aktiv eller passiv (Foss 2018:320). (2) Narrativ har en tidsmässig sekventiell ordning i vilken de presenteras, (3) narrativet beskriver hur händelser relaterar till varandra, (4) narrativet beskriver ett gemensamt

HOP SA 2025

subjekt (Foss 2018:320–21). Utifrån den teoretiska utgångspunkten som studien har kompletteras Foss teori om narrativ med Spencers *romantiska narrativ*. Det romantiska narrativet kompletteras Foss genom idén om att individer och samhällen skapar mening och identitet i sig själva och att den sociala världen genom narrativ utgör länken mellan kultur och det mänskliga sinnet (Spencer 2016:24). Enligt Spencer (2016:25) utgörs narrativ av tre element; miljö, karaktärer och handling där de emotionella investeringarna i narrativet är en naturlig del. Attribut och känslomässiga kopplingar tillskrivs såväl karaktärerna som miljön vilket skapar förutsättningar för identifikation genom det konstruerade jaget (Spencer 2016:44).

3.2.1 Analysprocess och analysverktyg

Den analytiska processen innehåller fem steg. Det första steget följer Foss analysprocess vilket innebär att identifiera syftet med narrativet (Foss 2018:325). Analysen utgår från att syftet med det israeliska narrativet är att legitimera kriget i Gaza. Med den snabbt föränderliga omvärlden och den subjektiva verklighetsuppfattningen, är det möjligt att narrativen och kommunikationen i studien innefattar fler syften än de som identifieras och analyseras här.

Det andra steget i studien syftar till att identifiera narrativets uppbyggnad, retoriska strategier, emotionella och kulturella element som stödjer narrativets syfte. I detta steg appliceras det första teoretiska ramverket för studien vilket bygger på Foss (2018) och Spencers (2016) narrativa teorier.

Element	Förklaring	Frågor till texten
Miljö	Miljön är platsen där berättelsen utspelar sig (Foss 2018:327). Miljön är inte enbart en geografisk plats utan byggs genom social konstruktion av historia, framtid och känslomässiga kopplingar (Spencer 2016:40).	Var utspelar sig narrativet? Beskriver narrativet dåtid, nutid och/eller framtid?
Karaktärer	Karaktärer är centrala för berättelser, de agerar inom ramen för berättelsens händelser (Foss 2018:328). Identiteter konstrueras genom idéer och normer i den sociala omgivningen i vilken de existerar (Spencer 2016:28).	Vilka är huvudkaraktärerna? Vilken roll/funktion har karaktärerna? Vilka attribut ges karaktärerna?
Händelser & handling	Det finns olika typer av händelser i narrativ. Större händelser är kritiska för narrativets existens och konstruktion och mindre händelser som kan uteslutas men är med för att fylla narrativet och ge retoriska effekter (Foss 2018:330–31). Enligt Spencer beskriver handling en konflikt, en kamp där hjälten i narrativet tvingas agera mot	Vilka är stora respektive små händelser i narrativet?

HOP SA 2025

	de orättvisor som antagonisten orsakat (Spencer 2016:42–43).	
Kausala relationer	Orsak- och verkanssamband i narrativet analyseras genom att titta på kopplingarna mellan händelser i narrativet (Foss 2018:333). Kausala relationer analyserar också om det finns orsaker som tar mer utrymme än andra, vem som är grunden till orsaken och på vilken detaljnivå beskrivningen sker (Foss 2018:333).	Finns det ett beskrivet orsak- och verkanssamband i narrativet? Är kopplingen tydligt beskriven? Finns det någon orsak som får mer utrymme än andra orsaker?
Målgrupp	Publiken analyserar till vilken målgrupp narrativet är riktat. Utgångspunkten är att ett narrativ skapas med en specifik målgrupp i åtanke (Foss 2018:333).	Vilka är tilltänka målgruppen för narrativet? Utgår berättelsen från att publiken har förkunskaper?

Tabell 2. Analysverktyg baserat på Foss (2018) och Spencer (2016) skapat av författaren.

Baserat på resultatet av det andra steget i processen där varje enskild tweet analyserats konstrueras ett metanarrativ vilket tematiserar de bärande elementen i narrativet. Konstruktionen av metanarrativet utgör det tredje steget i analysprocessen.

I fjärde steget av analysprocessen appliceras det andra teoretiska ramverket utifrån antagandet om att narrativet har konstruerats med kognitiva element för att påverka mänsklig perception. Ramverket appliceras på metanarrativet och analyserar de bärande elementen i narrativet. Analysverktyget utgår från manipulation, förstärkning och tystnader i narrativet och är konstruerat av författaren för att analysera narrativets kognitiva element utifrån perspektivet kognitiv krigföring.

Element	Indikatorer	Exempel
Manipulation	Selektivt urval av fakta	Egna offer omnämns men inte andra
	Emotionell framing	Rädsla, vrede, skam, ilska, medlidande
	Alternativ tolkning	Händelser beskrivs genom orsak-verkan
Förstärkning	Hotbild	Existentiella beskrivningar
	Moralisk polarisering	Attribut för att förstärka inramning
	Identitetsförstärkning	Nationellt, folkslag, religion
Tystnader	Avsaknad av kritisk reflektion	Uteblivet ifrågasättande av egna handlingar
	Utelämnande av andra aktörer	Civila offer utelämnas
	Utelämnande av alternativ tolkning	Andra förklaringsmodeller, tolkningar

Tabell 3. Analysverktyg baserat på teoretiskt ramverk skapat av författaren.

HOP SA 2025

I analysprocessens sista steg kontrolleras resultatet av det fjärde steget genom att återigen läsa igenom samtliga enskilda tweets utifrån det kognitiva analytiska verktyget för att konkretisera de kognitiva element som har åskådliggjorts genom metanarrativen.

3.3 Datainsamling och empiriskt material

Israels nuvarande premiärminister (@Netanyahu) och israels försvarsmakt, Israel Defence Forces (@IDF) konton på X utgör källmaterialet för analysen. Ur ett krigsvetenskapligt och akademiskt perspektiv motiveras valet utifrån antagandet om att både Israels premiärminister (PM) och Israel Defence Forces (IDF) bör ha ett militärt och säkerhetspolitiskt fokus i sin kommunikation. Därtill är IDF ett maktinstrument vilket förväntas nyttja propaganda och informationskrigföring som en del av sina medel och metoder. Valet att nyttja den israeliska PMs privata konto motiveras av den koalitionsregering som han under studerad tidsperiod leder kan kräva en mer nyanserad bild via PM officiella konto. Majoriteten av PMs tweets på det privata kontot är på hebreiska. Detta gör valet mer intressant då målgruppen i första hand antas vara hebreisk talande medan IDF:s tweets är på engelska vilket talar för en internationell målgrupp.

Det webbaserade verktyget TweetExportly används för att exportera tweets från X till CSV-filer som sedan konverteras till Exceltabeller. Filerna innehåller metadata som textinnehåll, språk, antal visningar, antal retweets, datum och tid för publicering, likes och medieinnehåll. TweetExportly tillåter filtrering baserat på kontonamn och datumintervall vilket lämpar sig väl för studien. Genom verktyget har samtliga inlägg mellan perioden 7 oktober 2023 – 19 januari 2025 samlats in från kontona @Netanyahu och @IDF, filerna har därefter konverterats till Excelfiler.¹ 19 januari 2025 valdes som slutdatum baserat på vapenvilan som trädde i kraft vid den tidpunkten. Studien har avgränsats till att analysera tweets utan medieinnehåll (bild, ljud och video) samt respektive kontos egna publicerade tweets (inte retweets från andra konton). Då studien begränsas av författarens språkkunskaper har de tweets som publicerats på hebreiska översatts till engelska via webbaserade verktyget Google Translate. Valet av översättningsverktyg baseras på att denna även utgör plugin-verktyget på X för översättning genom valet förväntas studien återspegla motsvarande översättning som användare på X nyttjat för tweets. När samtliga tweets översatts till engelska har en överskådlig genomläsning gjorts där tweets som innehåller text om 7 oktober attacken, kriget i Gaza eller på något sätt relaterar till dessa

¹ Sammanlagt exporterades 969 tweets, 222 från @Netanyahu och 747 från @IDF.

HOP SA 2025

händelser har markerats. Tweets som saknade koppling eller inte kunde spåras till kriget i Gaza filtrerades bort, återstående 121 tweets utgjort det empiriska materialet, varav 29 tweets från @Netanyahu och 92 tweets från @IDF.

Empirin redovisas i studien genom att referera till den Excel-fil som har nyttjats för analysarbetet vilken är tillgänglig via följande länk: https://docs.google.com/spreadsheets/d/17duSk8sW_dfD7R1290xxYIYaAtMchrYS/edit?usp=sharing&ouid=113266754316287190402&rtpof=true&sd=true

3.4 Reflexivitet och etiska överväganden

Valet av narrativanalys utgår från en iterativ meningsskapande processen genom en abduktiv ansats i syfte att uppnå trovärdighet i studien genom transparens i de yttre och inre processerna (Schwartz-Shea och Yanow 2012:4, 98). Reflexiviteten i de inre processerna utgörs av författarens förförståelse, tidigare kunskap inom området och konflikten samt utmaningen i det faktum att kriget är fortsatt pågående under studiens gång (Schwartz-Shea och Yanow 2012:100).

Författarens förförståelse för ämnet är grundläggande samtidigt som IDF som militär sedan tidigare varit ett intresse i tjänsteutövningen och som en del av de studier som har genomförts i fortbildningen som officer. Förförståelsen för konflikten och dess historik baseras dels på den mediala bevakningen, dels på sociala medier och intresse i konfliktens historik. Sammantaget har förförståelse för ämnet, kriget, tidigare konflikter och intresse för Israels militära maktinstrument sannolikt påverkat studiens analysprocess. För att öka studiens trovärdighet redovisas analysprocessens samtliga steg och ett kritiskt förhållningssätt tillämpas på det empiriska materialet. Utgångspunkten för analysprocessen är de egna erfarenheter, värderingar och bias som tillsammans med empiri skapar resultatet och analysen. Författarens ställningstagande i kriget är inte på en sida utan utgår från rätten till liv, nationers rätt till självförsvar och rätten att attackera och döda militära mål. Det lidandet som båda sidor orsakar civila oavsett geografisk plats anser författaren är felaktigt.

Valet att exkludera media i form av ljud, video och bild påverkar sannolikt studiens resultat och analys i avseendet att det sammantagna narrativet för respektive konto inte analyseras. Studiens empiriska antagande bygger enbart på textsträngar som är publicerade från respektive konto. Mot bakgrund av författarens egen förförståelse, intresse för konflikten och att kontona följts innan studiens påbörjande på plattformen X finns en medvetenhet avseende detta innehåll och

HOP SA 2025

den emotionella laddningen det innehåller. Det antas därmed att narrativen i sin helhet har en större kognitiv påverkan med dessa medier inkluderade. Avgränsningen gör dock empirin hanterbar samtidigt som den fokuseras mot de bärande retoriska element som narrativet innehåller.

Empirin är hämtad från offentliga konton på sociala medieplattformen X varvid inga etiska dilemman anses föreligga då detta är öppen kommunikation. Författarens subjektiva position redovisas öppet samtidigt som antagandet i analysen är att kommunikationen är avsiktligt konstruerad för offentligt användande i syfte att påverka snarare än att vara faktapåståenden.

3.5 Metoddiskussion

Narrativanalys som metod fokuserar på hur berättelsen berättas och organiseras utifrån den sociala konstruktionen av mening. Valet belyser både vad som inkluderas och exkluderas på samma gång. Metodvalet grundar sig i narrativets medvetna konstruktion för att påverka och göra ett arbete, hur det begränsar och möjliggör. Metoden medför dock begränsningar i avseendet att den enbart studerar en enkelriktad kommunikation i ett offentligt sammanhang. Studien analyserar varken hur den tilltänka publiken mottar berättelsen eller hur den konkurrerar med andra narrativ i den strategiska kontexten.

Argument om medvetenhet i konstruktion med tystnader, nyttjande av manipulativa och förstärkande element kan ifrågasättas och diskuteras. För att belägga detta förutsätts både tillgång till individer med direkt insyn i kommunikationens konstruktion samtidigt som det inte garanterar att en sanningsenlig bild framkommer.

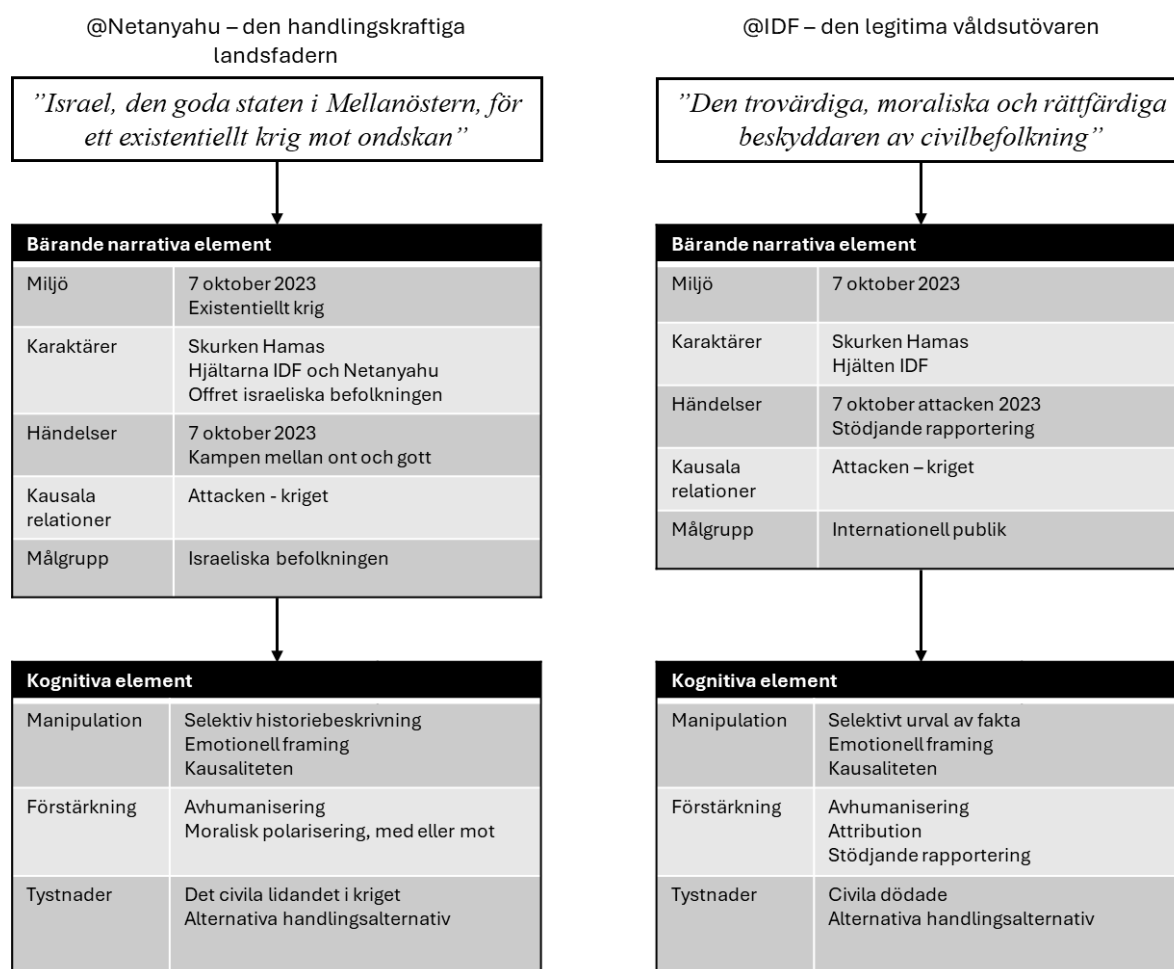
Valet av att kombinera Foss (2018) och Spencer (2016) för att identifiera narrativens bärande element tillsammans med författarens egna kodning för att identifiera kognitiva element har gjort studiens analys omfattande. Studiens abduktiva ansats har möjliggjort en växelverkan mellan teori och empiri vilket har varit nödvändig med hänsyn till dimensionens omstridda och breda begrepp. Kombinationen av analysverktyg anses som ändamålsenligt för att synliggöra narrativens konstruktion för att sedan analysera dess kognitiva element. Det narrativa analysverktyget tydliggör bärande element i narrativet vilket därefter har gjort analysen av kognitiva element möjlig.

4. Resultat och analys

Kapitlet redovisar resultatet genom de metanarrativ som har konstruerats ur analysprocessen. Metanarrativens bärande element redovisas och analyseras genom det teoretiska ramverket som studien baseras på. Kapitlet avslutas med en reflektiv diskussion avseende resultatet.

4.1 Sammanfattning av analysprocessens resultat

Analysprocessens sammanfattande resultat i figur 2 nedan utgörs av det metanarrativ som är det mest framträdande för respektive konto.

Figur 2. Översikt av resultat och analys genom narrativa och kognitiva element.

4.1.1 Israel den goda staten i Mellanöstern, för ett existentiellt krig mot ondskan

@Netanyahus berättelse börjar den 7 oktober 2023 då Hamas invaderade Israel. Hamas, dessa ondskefulla, barbariska, djuriska våldtäktsmän och mördare vill döda alla israeler och radera Israel från kartan. Därför tvingas Israel, genom sina hjältar IDF, föra ett existentiellt krig för nationens överlevnad mot Hamas, i Gaza. Israel har inte valt kriget, det är självförsvar och således också legitimt enligt internationell rätt. Om någon hävdar motsatsen eller kritiserar Israel är det för att de har en fientlig inställning till judar, dvs antisemiter. Genom att vinna kriget,

HOP SA 2025

och utrota Hamas garanteras inte bara Israels överlevnad utan också dess säkerhet, om Israel inte går vinnande ur kriget kan den israeliska befolkningen aldrig leva i en säker och fredlig värld.

7 oktober 2023

7 oktober och den attack som Hamas genomförde utgör en av de mest centrala delarna av narrativet genom elementen miljö, händelser och kausala relationer. Början på berättelsen gör ett retoriskt arbete genom att utesluta historien mellan det palestinska och israeliska folket innan attacken och är den förändrande händelse (Foss 2018:317, 320). Berättelsen utesluter tidigare krig eller konflikter, ockupation och bosättning av ockuperade områden (Fassin 2024:4).

Startpunkten utgör kognitiv manipulation genom selektiv historiebescrivning då attacken jämförs med Förintelsen vilket formar det kognitiva utfallsrummet hos publiken. Uteslutandet av en längre historia med krig, ockupation och palestinskt lidande gör narrativet självförklarande och moraliskt uppenbart. Kognitivt behöver inte det israeliska agerande ifrågasättas för allt började med Hamas försök att utrota judar 7 oktober vilket legitimerar kriget. Konstruktionen förklarar en mycket komplex konflikt vilket ger en kognitivt tilltalande förklaringsmodell.

”[...] This war has been forced upon us by a despicable enemy, human animals who celebrate the murder of women, children and the elderly. We have not seen the atrocities that Hamas has committed since the atrocities of ISIS. [...]” (@Nethanyahu, tweet 5)

7 oktober utgör den centrala händelsen i narrativet, i den vilar den moraliska legitimiteten och den existentiella laddningen. Foss (2018:330) refererar till stora händelser som grunden för narrativets mening. Attacken ramar därtill in som ett existentiellt hot, en emotionell grundkonstruktion i kampen mellan gott och ont vilket leder publiken till känslor av ilska, maktlöshet, förödmjukelse och orättvisa (Spencer 2016:40, 42–43).

7 oktober och kriget blir på det sättet emotionellt inramat genom att leda publiken känslomässigt i sin tolkning av verkligheten (Homolar 2022:335). Den emotionella laddningen blir i den meningen ett kognitivt manipulativt element där fokus flyttas från komplexitet och kritiskt tänkande till att känslomässigt tolka världen.

HOP SA 2025

“[...] We are on the third day of the campaign. We are in a war for our home, a war to ensure our existence, a war in which we will win. [...]” (@Nethanyahu, tweet 5)

7 oktober blir också den mest centrala delen i de kausala relationerna, där legitimiteten för kriget vilar. Hamas försöker eliminera Israel så Israel måste eliminera Hamas först.

Karaktärerna

De centrala karaktärerna i narrativet är skurken Hamas, hjältarna IDF och Netanyahu själv samt offret som utgörs av hela israeliska befolkningen. Skurken Hamas tillskrivs flertalet attribut återkommande i narrativet vilket enligt Spencer (2016:30) har en större effekt om de ett fåtal gånger beskrivs detaljerat. Genom attributen skapas en demoniserad och avhumaniserad karaktär i Hamas, de beskrivs som brutala, barbariska, djuriska, våldtäktsmän och mördare. Vid tillfälle likställs de med ISIS fast värre. Likt det romantiska narrativets mål att hjälten förkroppsligas genom läsaren eller mottagaren (Spencer 2016:42) skapas i Netanyahus narrativ motsatsförhållandet till skurken.

Demonisering och avhumaniseringen av narrativets skurk skapar kognitiv identitetsförstärkning i ett återkommande ”vi och dem” med stöd av moralisk polarisering. Attributen som tillskrivs Hamas inskränker möjliga alternativa lösningar än att föra krig för att eliminera motståndaren. När motparten i en konflikt reduceras till ett irrationellt, oresonligt existentiellt hot uppfattas förhandlingar, andra politiska lösningar och även fred som något ologiskt och avlägset. Deppe och Schaal (2024:6) beskriver splittring och polarisering som målsättningar där åtgärderna syftar till att bland annat förhindra förenanden i samhällen där värderingar och intressent avviker från varandra. De repetitiva beskrivningarna skapar sannolikhet för större effekt hos publiken och formar en form av kognitiv inflexibilitet.

“[...] Hamas wants to murder us all. This is an enemy that murders children and mothers in their homes, in their beds, an enemy that abducts the elderly, children and young women, that slaughters and massacres our citizens, including children, who simply went out to enjoy the holiday. [...]”

To our beloved IDF soldiers, police officers and security forces personnel, remember that you are the continuation of the heroes of the Jewish people, of Joshua, Judah Maccabee and the heroes of 1948 and of all of Israel's wars. [...]” (@Netanyahu, tweet 3)

HOP SA 2025

Med Spencers (2016:41) romantiska narrativ utgör IDF hjälten genom mod, hederlighet och förkroppsligandet av det israeliska idealet. I narrativet framstår kampen mot Hamas som nödvändig och rättfärdigad genom den orättvisa som förorsakats det israeliska folket. Porträtteringen av IDF innehåller även moral och heder genom det påstådda förhållningssättet till mänskliga rättigheter och humanitärt stöd gentemot Gazas civilbefolkning.

Netanyahu framställs som en handlingskraftig landsfader genom medlidande, kärlek till folket och judar som han beskyddar. Som ytterst ansvarig att leda Israel och det israeliska folket är han ansvarstagande, professionell men också kraftfull. Dramaturgin genom hjältarna i narrativet skapar en identitetsförstärkning, identifiering av jaget genom hjälten. Det förstärker idén om Israel som de goda, hedersfulla och oskyldiga i ett motsatsförhållande till Hamas vilket är polariserande och en förenkling av situationen (Homolar 2022:334–35).

“Together with the citizens of Israel, my wife Sarah and I bow our heads in deep sorrow, and embrace the grieving families in their difficult time.

[...]

I commend the IDF and security forces who acted with great courage in the heart of enemy territory, to return them to their families and to the grave of Israel.” (@Netanyahu, tweet 23)

“[...] The brutality of Hamas terrorists only strengthens my determination to fight with all my might until Hamas is eliminated, to ensure that what we saw tonight will never happen again.” (@Netanyahu, tweet 20)

Målgrupp och moralisk polarisering mot omvärlden

Narrativets primära målgrupp består av den israeliska befolkningen. Motiveringen är språkvalet samt förkunskaper som delar av tweetsen och textsträngarna förutsätter gällande judendom, israels historia, 7 oktoberattacken, kriget i Gaza och gisslan. De tweets som är publicerade på engelska tenderar att ha ett tydligare diplomatiskt fokus där den primära målgruppen inte exkluderas utan snarare inkluderas då de bärande elementen av narrativet är återkommande.

“Israel will not be lectured by an antisemitic supporter of Hamas, a genocidal terrorist organization that massacred, raped, mutilated and burned alive 1,200 innocent people on October 7. Shame on you President Petro!” (@Netanyahu, tweet 18)

HOP SA 2025

“The intention of several European countries to recognize a Palestinian state is a reward for terrorism.

80% of the Palestinians in Judea and Samaria support the terrible massacre of October 7.

This evil cannot be given a state.

[...]

Rewarding terrorism will not bring peace and neither will it stop us from defeating Hamas.”
(@Netanyahu, tweet 21)

Citaten ovan är ursprungligen publicerade på engelska vilket talar för en bredare målgrupp. Den narrativa kontexten kan liknas vid en kapplöpning, ett narrativ står inte ensamt utan tävlar mot konkurrerande narrativ (Spencer 2016:37). De tweets som publiceras på engelska i detta narrativ stödjer antingen-eller-förhållandet mellan Israel och Hamas samtidigt som de tenderar att exkludera och marginalisera andra. Samtidigt innehåller de en moralisk polarisering, antingen stödjer de Israels agerande och kriget i Gaza eller så är individen antisemit och stödjer terrorism. Den emotionella inramningen aktiverar känslan av att välja sida i striden mellan det goda och det onda, enligt Deppe och Schaal (2024:4–5) vilket är en metod för att manipulera och forma det kognitiva utfallsrummet.

Sammanfattning @Netanyahu

Narrativet om kriget i Gaza innehåller kognitiva element som kan påverka människors uppfattning om verkligheten. Den centrala utgångspunkten för narrativet är attacken den 7 oktober 2023, den utgör den kausala startpunkten vilken legitimiteten i kriget vilar på. Konstruktionen ger en förenklad bild av den komplexa konflikten och dess historia samtidigt som den exkluderar andra handlingsalternativ och lösningar. Genom dess emotionella inramning, exkluderande av det civila lidandet och fokus på karaktärerna skapas förutsättningar för att styra människans kognitiva utfallsrum till att det israeliska agerandet är det enda möjliga.

4.1.2 Den trovärdiga, moraliska och rättfärdiga beskyddaren av civilbefolkningen

@IDFs berättelse startar samtidigt som Netanyahus den 7 oktober 2023. IDF porträtteras som en trovärdig, moralisk och etiskt korrekt beskyddare av civilbefolkning. Antagonisten till IDF är skurken Hamas vilka beskrivs som brutala, barbariska och omoraliska terrorister som IDF försöker skydda all civilbefolkning mot. IDF agerande i kriget är alltid precist, väl underbyggt av underrättelser och legitimt. Det centrala i narrativet är legitimiteten i IDFs våldsutövning.

Början och legitimitet

Narrativets avstamp är 7 oktober 2023 vilket utgör orsak-verkan sambandet till kriget i Gaza. Utan attacken hade kriget inte inträffat och är en konsekvens av en händelse (Foss 2018:333). Attacken legitimerar i narrativet att Israel agerar i självförsvar vilket görs genom kriget i Gaza, det blir som Spencers (2016:42) romantiska narrativ något man snarare tvingas till än väljer att göra. Det gör 7 oktober till narrativets bärande och aktivt förändrande händelse. Utan attacken faller narrativet och legitimiteten (Foss 2018:330, 320).

“We have the right to defend ourselves, and we will π ” (@IDF, tweet 4)

“[...] Hamas launched a war. We will restore security to our country.” (@IDF, tweet 9)

Rätten till självförsvar och de kausala förklaringarna i 7 oktober utgör de manipulativa inslagen i berättelsens inledning. Konstruktionen styr det kognitiva utfallsrummet till att utesluta andra handlingsalternativ i situationen som svar på attacken, den förenklar en komplex situation (Van Hulst 2012:300). Samtidigt tilltalas människan av de återupprättande-av-rättvisa inslagen då det skapar välmående i kampen mellan ont och gott (Deppe och Schaal 2024; McAdams och McLean 2013). Narrativets början krymper därmed det kognitiva utfallsrummet, förenklar komplexiteten samtidigt som det tilltalar människan emotionellt.

Karaktärer och legitimitet

Karaktärerna i narrativet består av hjälten IDF, skurken Hamas och offret som är både den israeliska gisslan i Gaza och den israeliska befolkningen.

IDF gestaltas som den trovärdiga moraliska beskyddaren av Israel och civilbefolkningen oavsett geografisk plats genom möjliggörandet av humanitära insatser och evakueringsmeddelanden. Den goda gestaltningen av IDF ger narrativet emotionella förutsättningar för läsaren att identifiera sig med hjälten (Spencer 2016:41–42). Identifikationen förstärks genom att rapporterade incidenter med dödande av civila, hjälparbetare, journalister och förhindrande av humanitärt stöd ges enkla och sakliga förklaringar. I den meningen är hjälten i narrativet inte en superhjälte utan en människa, en människa man kan identifiera sig själv med (Spencer 2016:41). De enkla och sakliga förklaringarna i kombination med redovisning av statistik styr manipulativt det kognitiva utfallsrummet samtidigt som identifikationen med hjälten i narrativet ger en emotionell investering för mottagaren (Deppe och Schaal 2024; Homolar 2022).

HOP SA 2025

“We are at war with Hamas, not with the civilians of Gaza.” (@IDF, tweet 19)

“Since the beginning of the war, 🚚 10,000 humanitarian aid trucks have entered Gaza.

To be clear, there is no limitation to the amount of humanitarian aid that can enter Gaza.” (@IDF, tweet 50)

“[...] A preliminary review conducted overnight by the IDF found that the IDF did not open fire at the aid convoy in Kuwait Square. A review of our operational systems and IDF forces on the ground found that no tank fire, air-strike or gunfire was carried out toward the Gazan civilians at the aid convoy.

The IDF is continuing to review the incident.” (@IDF, tweet 61)

Skurken Hamas tillskrivs attributet terrorist i narrativet vilket skapar en affektiv och moralisk laddning som är mer subtila i jämförelse med Netanyahu och legitimerar det israeliska agerandet. Nyttjandet av etiketten reducerar komplexiteten i organisationens politiska, militära och samhällliga roller till en fråga om gott och ont (Homolar 2022; Spencer 2016). Reduceringen förstärks av jämförelsen av islamistiska jihadister och attribut som brutalister och barbarer där dualismen förenklar ytterligare. Deppe och Schaal (2024) och Splidsboel Hansen (2021) beskriver det som en beväpning av identitet i det kognitiva kriget där målet är polarisering och cementering av bias.

Händelser som förstärker legitimiteten i våldsutövningen

Foss (2018:330) beskriver hur narrativ bygger på större och mindre händelser, där de mindre händelserna utgör byggstenar på de större, ger retoriska effekter och stödjer de större. IDF:s narrativ består av flera mindre händelser som stärker legitimiteten i deras våldsutövning. Dessa utgörs bland annat av ”operativa rapporter”, ”evakueringsannonseringar” och statistiskt underlag.

De operativa rapporterna tolkas kognitivt konstruerade för att stärka legitimiteten, dels genom nyttjandet av attribut, dels genom tystnader i utelämnandet av civila offer. Genom konsekvent attribut av de dödade som terrorister framställs dem som hot mot egna styrkor eller mot den israeliska befolkningen vilket styr uppfattningen mot legitim våldsutövning mot ondska (Homolar 2022; Spencer 2016).

”24h operational update

HOP SA 2025

📍 Khan Yunis

Troops have eliminated numerous terrorist cells with sniper, tank and aerial fire, including one cell planning to carry out anti-tank fire on forces. Troops also conducted targeted operational activities in the area, locating weapons, engaging in combat and eliminating terrorists.

📍 Central Gaza

Troops identified an armed enemy observer that planned to fire at our forces, responded to the threat with fire and eliminated him. [...] (@IDF, tweet 52)

Rapporterna förstärks genom motiverande konstruktion i formuleringar som ”*baserade på precisa underrättelser*”, ”*noggrann övervakning*” och ”*användandet av precision ammunition*”. Detta i kombination med utelämnandet av civila offer och civilt lidande skapar en struktur av försäkran genom manipulation i selektivt presentation av fakta och identitetsförstärkning (Deppe och Schaal 2024:5–6).

” Based on precise intelligence, the IDF struck terrorists who operated in an @UNRWA school in the area of Nuseirat.

The terrorists planned and directed numerous attacks against IDF troops in Gaza from the building.

Prior to the strike, numerous steps were taken in order to mitigate the risk of harming civilians, including the use of aerial surveillance, precise munitions, and additional intelligence.

[...]” (@IDF, tweet 81)

Evakueringsannonseringen har en liknande funktion, den förstärker bilden av legitim våldsutövning och förstärker befintliga bias genom förkroppsligandet av hjälten (Deppe och Schaal 2024; Spencer 2016). Det kan kontrasteras av rapporteringen av nekad tillgång till el, telefoni och internet under kriget för civilbefolkningen i Gaza (Sara Schwartz Wiman 2023). Det kan antas att evakueringsannonseringen via X inte är avsedd för civilbefolkningen i Gaza utan för att styra vår kognitiva och emotionella uppfattning om att IDF följer internationell rätt.

Sammanfattning @IDF

Likt @Netanyahu utgör attacken den 7 oktober 2023 det kausala utgångsläget för narrativet, det är detta som legitimerar allt agerande därefter. Narrativet fokuseras kring att framställa IDF som en rationell, legitim och moralisk karaktär där ”rapportering”, statistik och annonseringar uppfattas användas för att förstärka den bilden. I kombination med tystnader gällande det civila

HOP SA 2025

lidandet och den komplexitet som både kriget och den faktiska striden innebär skapar även @IDF förutsättningar för att styra det kognitiva utfallsrummet. Kriget och IDF:s agerande är moraliskt korrekt och är en handling i självförsvar.

5. Avslutning

Studiens avslutande kapitel inleds med en diskussion av det sammanfattade resultatet av analysen i förhållande till studiens syfte, frågeställning och teoretiska ramverk. Därefter presenteras slutsatser, det vetenskapliga bidraget samt studiens relevans för officersprofession. Kapitlet avslutas med förslag till vidare forskning.

5.1 Sammanfattande resultat

Syftet med studien var att undersöka vilka kognitiva element som den israeliska strategiska kommunikationen innehöll på plattformen X och hur de kan betraktas som en del av kognitiv krigföring. Genom en syntes av begreppet kognitiv krigföring har syftet med studien varit att teoretiskt och metodologiskt identifiera vilka element narrativen innehåller och hur det påverkar det kognitiva utfallsrummet. Utifrån antagandet om att den strategiska kommunikationen avsiktligt konstruerades för att göra ett arbete via sociala medier formulerades forskningsfrågan:

Hur används det israeliska narrativet på strategisk nivå för att forma människors uppfattning om kriget i Gaza via sociala medier?

Studien visar att de analyserade kontona innehåller kognitiva element av manipulation, förstärkning och strategiska tystnader. Dessa uppfattas användas konsekvent för att förenkla, polarisera och legitimera kriget. Huruvida narrativet faktiskt *konstrueras med syftet att forma människor verklighetsuppfattning* eller om det ger en önskad effekt går däremot inte att fastställa i denna studie. Narrativ kan teoretiskt och inom ramen för kognitiv krigföring betraktas som ett verktyg, eller vapen, i en större avsiktligt konstruerad verkansstruktur. Studien visar dock inte effekten av nyttjandet utan enbart narrativets struktur, retoriska konstruktion och kognitiva element.

Detta är ett återkommande dilemma inom forskningen av kognitiv krigföring, begreppet är kraftfullt men hypotetiskt och abstrakt. Människans kognition är i grunden ett påverkningsbart system, men metodologiskt och empiriskt är det svårt att påvisa effekten oavsett vilken sida av vapnet som studeras. Det finns även en problematik i att tillskriva narrativ och kommunikation en beväpnad funktion vilket bör reflekteras kring ur ett etiskt och moraliskt perspektiv. Frågan i förlängningen handlar om vem som äger rätten att avgöra vad som är enbart kommunikation

HOP SA 2025

och påverkan och vad som ska betraktas som krigföring och en fientlig handling. Det återkopplar till gränsdragningen mellan krig och fred och hur den gränsen blir mer och mer diffus. Det är inget unikt inom kognitiv krigföring utan snarare ett bredare fenomen inom den säkerhetspolitiska och militära diskursen där möjligheterna till icke-kinetiska medel möjliggör förnekbarhet.

Teoretiskt definierade studien kognitiv krigföring som: *användandet av medel och metoder för att påverka den mänskliga kognitionen i syfte att forma beteenden, perceptioner, beslut och världsuppfattning*. Ur det teoretiska perspektivet antogs strategiska kommunikationen genom narrativ inte stå ensamt i ett kognitivt krig utan kombineras med andra maktinstrument i en verkansstruktur för att uppnå kognitiva effekter hos avsedda målgruppen (Deppe och Schaal 2024; Hung och Hung 2022). Resultatet av studien gör inte anspråk på att narrativen är kognitiv krigföring. Narrativen i den strategiska kommunikationen behöver ses som en del av verkanstrukturen där målsättningen är att påverka den mänskliga kognitionen. Det studien visar är att strategisk kommunikation via sociala medier möjliggör spridning av narrativets kärna där konstruktionen innehåller kognitiva element för att tilltala mänsklig kognition.

Studien förutsatte även att den traditionella uppfattningen om en motståndare som något yttre hot och vad som är ett militärt legitimt mål inte är applicerbart i den kognitiva dimensionen (Deppe och Schaal 2024; Hutchinson 2022; Splidsboel Hansen 2021). Studien visar skillnader i konstruktionen av det israeliska narrativet via de två analyserade konton, kärnan i narrativen är dock densamma – kriget i Gaza är ett legitimt svar på 7 oktoberattacken 2023. Resultatet ger uppfattningen om att målgrupperna för kontona skiljs åt, @Netanyahu fokuserar på en inhemsk publik medan @IDF fokuseras mot internationell publik där ingen av målgrupperna utgör ett hot eller ett militärt legitimt mål. Likväl anser författaren att den strategiska kommunikationen i kombination med andra medvetna åtgärder att legitimera kriget skulle kunna anses vara kognitiv krigföring.

Människans fallenhet för enkelhet, för substitution, framför komplexa problem och frågor ska ses i den kontexten narrativet sprids (Kahneman 2017:113–17). Narrativet är konstruerat i båda korta och långa textsträngar, publicerade i ett större informationsflöde där mottagaren kan förväntas ta del av publiceringarna i ett flöde av annan information. Det är i den kontexten som sociala medier får sin kraft, som enstaka pusselbitar – repetitivt återkommande med samma

HOP SA 2025

budskap. Det är först genom att betrakta helheten, sammanställningen av texterna, i flera genomläsningar som de narrativa och kognitiva elementen tydliggörs. På sociala medier blir narrativet tilltalande, det är textsträngar som gör ordning av kaos och gör det komplexa enkelt att förstå (Homolar 2022:327). I det sammanhanget kan inte kommunikationen förringas, den ska ses som en viktig del i en kognitiv verkansstruktur, som en bärvåg i den likriktad kraftansträngning.

5.2 Slutsatser

Sammanfattningsvis visar studien att de israeliska narrativen på plattformen X innehåller kognitiva element som kan forma människors verklighetsuppfattning. Genom manipulativa och förstärkande inslag kombinerat med tystnader har narrativet förutsättningar att styra det kognitiva utfallsrummet till att kriget är legitimt och endast en fråga om självförsvar.

Studiens krigsvetenskapliga bidrag är till förståelsen om hur strategisk konstruerade narrativ på sociala medier kan fungera som ett verktyg för att forma uppfattningen i en konfliktkontext. Analysen av narrativen ur ett kognitivt perspektiv visar hur kommunikation kan förstås som en form av ett icke-kinetiskt maktinstrument. Det bidrar till den krigsvetenskapliga diskussionen om gränsen mellan krig och fred, påverkan och aggression vilken blir komplexare i takt med den teknologiska utvecklingen. Studien ger ett teoretiskt bidrag om hur kommunikation kan betraktas som ett kognitivt vapen på strategisk nivå och är tillämpbar på konflikter under och över tröskeln av krig.

Studiens bidrag till officersprofessionen är en förståelse för hur kommunikation genom sociala medier kan påverka den strategiska kontexten för våldsutövning. Den visar hur konstruerade narrativ genom sociala medier kan legitimera krig i realtid. Bidraget ger en förståelse för hur kognitiv påverkan kan användas som en del av den militära strategin vilket i en informationsdominerad tid blir alltmer centralt.

5.3 Förslag till vidare forskning

Studiens syfte var att undersöka hur vi kan betrakta narrativ i strategisk kommunikation ur perspektivet kognitiv krigsföring. Dimensionens innehåll och definition är fortfarande spretigt både inom den vetenskapliga och militära diskursen men det fråntar inte dimensionens existens som en del av dagens slagfält. Det teoretiska bidraget genom dess analysverktyg möjliggör vidare forskning där ljud och bild kan inkluderas för att studera hela narrativet via sociala

HOP SA 2025

medier. Ljud och bild kan ha förstärkande effekter hos mottagaren samtidigt som innehållet kan antas publiceras för att stödja narrativet vilket skulle möjliggöra en fördjupade förståelse av dess kognitiva element.

Vidare forskning kan även studera hur narrativen konkurrerar med varandra utifrån ett kognitivt perspektiv. Till del visar denna studie hur narrativet genom polarisering försöker exkludera andra möjliga narrativ och handlingsalternativ än det som det egna narrativet syftar till att stödja. Varken i kontexten strategisk kommunikation eller sociala medier står studerade narrativ ensamma utan förhåller sig till konkurrerande och samexisterande narrativ. En studie där konkurrerande narrativ ställs mot varandra kan ge ytterligare ett perspektiv på hur aktörer strider om den mänskliga kognitionen.

6. Litteratur och referensförteckning

Baumann, Mario. 2020. "‘Propaganda Fights’ and ‘Disinformation Campaigns’: The Discourse on Information Warfare in Russia-West Relations". *Contemporary Politics* 26(3):288–307. doi:10.1080/13569775.2020.1728612.

Byman, Daniel. 2021. "The Social Media War in the Middle East". *The Middle East Journal* 75(3):449–68. doi:10.3751/75.3.2.

Deppe, Christoph, och Gary S. Schaal. 2024. "Cognitive Warfare: A Conceptual Analysis of the NATO ACT Cognitive Warfare Exploratory Concept". *Frontiers in Big Data* 7:1452129. doi:10.3389/fdata.2024.1452129.

Esaiasson, Peter. 2017. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer.

Fassin, Didier. 2024. "The Rhetoric of Denial: Contribution to an Archive of the Debate about Mass Violence in Gaza". *Journal of Genocide Research* 1–7. doi:10.1080/14623528.2024.2308941.

Finlayson, Mark A., och Steven R. Corman. 2013. "The Military Interest in Narrative". *Sprache Und Datenverarbeitung* 1-2/2013:173–91.

Foss, Sonja K. 2018. *Rhetorical Criticism: Exploration and Practice*. Fifth edition. Long Grove, Illinois: Waveland Press, Inc.

Fridman, Ofer. 2020. "‘Information War’ as the Russian Conceptualisation of Strategic Communications". *The RUSI Journal* 165(1):44–53. doi:10.1080/03071847.2020.1740494.

Golovchenko, Yevgeniy, Mareike Hartmann, och Rebecca Adler-Nissen. 2018. "State, Media and Civil Society in the Information Warfare over Ukraine: Citizen Curators of Digital Disinformation". *International Affairs* 94(5):975–94. doi:10.1093/ia/iyy148.

Hallahan, Kirk, Derina Holtzhausen, Betteke Van Ruler, Dejan Verčič, och Krishnamurthy Sriramesh. 2007. "Defining Strategic Communication". *International Journal of Strategic Communication* 1(1):3–35. doi:10.1080/15531180701285244.

Hameleers, Michael. 2024. "The Visual Nature of Information Warfare: The Construction of Partisan Claims on Truth and Evidence in the Context of Wars in Ukraine and Israel/Palestine". *Journal of Communication* jqae045. doi:10.1093/joc/jqae045.

HOP SA 2025

Holmqvist, Caroline. 2013. "War, 'Strategic Communication' and the Violence of Non-Recognition". *Cambridge Review of International Affairs* 26(4):631–50. doi:10.1080/09557571.2013.837427.

Homolar, Alexandra. 2022. "A Call to Arms: Hero–Villain Narratives in US Security Discourse". *Security Dialogue* 53(4):324–41. doi:10.1177/09670106211005897.

Homolar, Alexandra, och Oliver Turner. 2024. "Narrative Alliances: The Discursive Foundations of International Order". *International Affairs* 100(1):203–20. doi:10.1093/ia/iia291.

Hung, Tzu-Chieh, och Tzu-Wei Hung. 2022. "How China's Cognitive Warfare Works: A Frontline Perspective of Taiwan's Anti-Disinformation Wars". *Journal of Global Security Studies* 7(4):ogac016. doi:10.1093/jogss/ogac016.

Hunter, Lance Y., Craig D. Albert, Josh Rutland, Kristen Topping, och Christopher Hennigan. 2024. "Artificial Intelligence and Information Warfare in Major Power States: How the US, China, and Russia Are Using Artificial Intelligence in Their Information Warfare and Influence Operations". *Defense & Security Analysis* 40(2):235–69. doi:10.1080/14751798.2024.2321736.

Hutchinson, W. 2021. "Some Basic Principles of Information Warfare: A Reappraisal for 202". *Journal of Information Warfare*.

Hutchinson, W. 2022. "Strategic Cognition War". *Journal of Information Warfare* 3/2022.

Kahneman, Daniel. 2017. *Tänka, snabbt och långsamt*. Andra pocketutgåvan. Stockholm: Volante.

McAdams, Dan P., och Kate C. McLean. 2013. "Narrative Identity". 2013.

Miller, Seumas. 2023. "Cognitive Warfare: An Ethical Analysis". *Ethics and Information Technology* 25(3):46. doi:10.1007/s10676-023-09717-7.

Moreno-Mercado, José Manuel, och Adolfo Calatrava-García. 2023. "Multilingual Public Diplomacy: Strategic Communication of Israeli Defence Forces (IDF) in Twitter during Operation Guardian of the Walls". *Media, War & Conflict* 16(2):282–99. doi:10.1177/17506352221082608.

HOP SA 2025

NATO. 2023. "Cognitive Warfare: Strengthening and Defending the Mind". <https://www.act.nato.int/article/cognitive-warfare-strengthening-and-defending-the-mind/>.

Plíštilová, Tereza, och Zuzana Lizcová. 2025. "Adopted or Contested? Examining Israel's Strategic Narratives in German Media". *Media, War & Conflict* 17506352251319660. doi:10.1177/17506352251319660.

Ringsmose, Jens, och Berit Kaja Børgesen. 2011. "Shaping Public Attitudes towards the Deployment of Military Power: NATO, Afghanistan and the Use of Strategic Narratives". *European Security* 20(4):505–28. doi:10.1080/09662839.2011.617368.

Samudzi, Zoé. 2024. "'We Are Fighting Nazis': Genocidal Fashionings of Gaza(Ns) After 7 October". *Journal of Genocide Research* 1–9. doi:10.1080/14623528.2024.2305524.

Sara Schwartz Wiman. 2023. "Telefon och Internet nere i Gaza - Israel pekas ut". <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/senaste-nytt-om-kriget-i-mellanostern?inlagg=510fb113eca04ed672520896e94e25bd>.

Schwartz-Shea, Peregrine, och Dvora Yanow. 2012. *Interpretive Research Design: Concepts and Processes*. New York London: Routledge.

Shirazi, Farid. 2013. "Social Media and the Social Movements in the Middle East and North Africa: A Critical Discourse Analysis". *Information Technology & People* 26(1):28–49. doi:10.1108/09593841311307123.

Sohl, Ben. 2022. "Discolored Revolutions: Information Warfare in Russia's Grand Strategy". *The Washington Quarterly* 45(1):97–111. doi:10.1080/0163660X.2022.2057113.

Spencer, Alexander. 2016. *Romantic Narratives in International Politics: Pirates, Rebels and Mercenaries*. Manchester: Manchester University Press.

Splidsboel Hansen, Flemming. 2021. "When Russia Wages War in the Cognitive Domain". *The Journal of Slavic Military Studies* 34(2):181–201. doi:10.1080/13518046.2021.1990562.

Utrikespolitiska institutet. 2025. "UI". <https://www.ui.se/landguiden/konflikter/israel-palestina/israel---palestina/>.

Van Hulst, Merlijn. 2012. "Storytelling, a Model of and a Model for Planning". *Planning Theory* 11(3):299–318. doi:10.1177/1473095212440425.

HOP SA 2025

Van Hulst, Merlijn, Tamara Metze, Art Dewulf, Jasper De Vries, Severine Van Bommel, och Mark Van Ostaijen. 2024. "Discourse, Framing and Narrative: Three Ways of Doing Critical, Interpretive Policy Analysis". *Critical Policy Studies* 1–23. doi:10.1080/19460171.2024.2326936.

Vuletić, Dejan V., och Petar Stanojević. 2022. "Concepts of Information Warfare (Operations) of the United States of America, China and Russia". *The Review of International Affairs* 73(1185):51–71. doi:10.18485/iipe_ria.2022.73.1185.3.

Vyklický, V., och V. Divišová. 2021. "Military Perspective on Strategic Communications as the "New Kid on the Block": Narrating the Czech Military Deployment in Afghanistan and the Baltic States". *International Journal of Strategic Communication* 15(3):231–52. doi:10.1080/1553118X.2021.1906681.

Zerfass, Ansgar, Dejan Verčič, Howard Nothhaft, och Kelly Page Werder. 2018. "Strategic Communication: Defining the Field and Its Contribution to Research and Practice". *International Journal of Strategic Communication* 12(4):487–505. doi:10.1080/1553118X.2018.1493485.

Empiri

https://docs.google.com/spreadsheets/d/17duSk8sW_dfD7Rl290xxY-IYaAtMchrYS/edit?usp=sharing&oid=113266754316287190402&rtpof=true&sd=true